

บันทึกในธรรม (1)

โดย

พล.อ.ต.หญิง กาญจนา เชื้อทอง

บ้านเทิงในธรรมที่หัวหิน

เมื่อวันที่ 9 - 11 ก.ย. 57 คุณจุ กุสุมา โกมลภิตี คุณเมตตา ชัยศรีโสภณกิจ น้องสาว คุณหนึ่ง น้องสาวคนเล็ก และคุณวิไล หลานสาวคนโต ได้เรียนเชิญท่านอาจารย์ไปพักผ่อนที่คอนโดมิเนียม ที่หัวหิน พร้อมกับสหายธรรมหลายสิบคน โดยไม่มีกำหนดการสนทนาธรรมใดๆ แล้วแต่ท่านอาจารย์จะเห็นสมควร เพราะต้องการให้ท่านได้พักผ่อนจริงๆ ไม่ได้ออกไปรับประทานอาหารข้างนอก คุณจุจัดให้รับประทานอาหารที่ห้องพักเลย พร้อมแม่บ้านเก็บกวาดเช็ดถูเรียบร้อย นอกจากบางท่านไปรับประทานอาหารที่ตลาดหัวหิน สังเกตดูว่า ท่านที่มีอัธยาศัยเปิดบ้านให้สนทนาธรรม มักมีบ้านใหญ่โตสวยงาม คงเป็นอย่างนี้มาแล้วแต่อดีตชาติ ไม่ใช่เฉพาะชาตินี้เท่านั้น จึงได้รับผลของกุศลที่มีจิตใจกว้างขวาง ให้ทั้งที่พักอาศัยทานและธรรมทาน ทำให้ได้บุญและผลของบุญในโลกมนุษย์ที่ท่านเกิดมาในชาตินี้เป็นตัวอย่าง ขออนุโมทนาในกุศลจิตด้วยค่ะ (ได้ร่วมรับกุศลสักก็เปอร์เซ็นต์ค่ะ? ถาเล่นค่ะ รู้ว่าไม่สามารถวัดเป็นตัวเลขได้)

นอกจากสหายธรรมจากกรุงเทพแล้ว คุณลุงยังเชิญสหายธรรมที่อยู่ใกล้เคียง เช่น คุณพิมพา อยู่ท่ายาง เพชรบุรี เธอขับรถจากท่ายางไปหัวหินพร้อมกับขนมอร่อย ฝีมือคนเมืองเพชรแท้ คุณปริญญา คนหนองหญ้าปล้อง เพชรบุรีเช่นกัน ที่ชอบหิวอาหารอร่อยในถิ่นของท่านไปร่วมเจริญกุศลด้วย คุณนภา จันทรางศุ คนกรุงเทพ แต่มีทั้งคอนโดและทาวน์โฮมที่ชะอำ ก็เปิดบ้านทำอาหารกลางวันเลี้ยง ในวันกลับ จึงไม่น่าแปลกใจว่า ทำไมทั้งสวย ทั้งเก่งอย่างนี้ ก็เป็นผลของกุศล ทั้งนั้น จริงๆ แล้วไม่มีใครเลย มีแต่จิต เจตสิก รูปที่เกิดจากเหตุปัจจัยต่างๆ กัน ได้สิ่งที่น่าปรารถนา น่าพอใจก็เพราะทำกุศลไว้แล้วนั่นเองซึ่งเกิดแล้วดับแล้ว จะแก้ไข กลับไปทำกุศลใหม่ในชาติก่อนก็ไม่ได้ อยากรวย รวย ดี เก่งอย่างไร ก็ต้องทำ กุศลตั้งแต่ชาตินี้ซึ่งก็ทำไม่ได้ เพราะธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา แต่สามารถเข้าใจได้ว่า กุศลกรรมให้ผลที่น่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ แต่ทั้งกุศลธรรมอกุศลธรรม ก็ล้วนแต่เป็นธรรมอย่างหนึ่งที่เกิดแล้วดับไป ไม่กลับมาอีกเลย

ปรากฏว่า เมื่อไม่มีกำหนดเวลาในการสนทนาธรรม ท่านอาจารย์นั่งตรงไหนก็นั่งล้อมตรงนั้น ท่านก็สนทนาธรรมตลอดเวลา มากกว่ากำหนดเวลาเสียอีก ได้เห็นความพร้อมเพรียงของสหายธรรมแล้วก็อดตื่นตันไม่ได้ เมื่อสนทนาภาคเช้าเสร็จ รับประทานอาหารกลางวันแล้วท่านอาจารย์พักผ่อน พวกเราก็พักผ่อนอย่างพร้อมเพรียงกัน แต่ละคนคิดเหมือนกันว่า เดี่ยวสนทนาธรรมตอนบ่ายจะได้ไม่ง่วง ไม่

เปลี่ย เหมือนสมัยเด็กๆ จะไปเที่ยวงานกลางคืน ผู้ใหญ่ก็จะให้นอนกลางวัน จะได้ไม่อแง บางวันสนทนาธรรมตั้งแต่สี่โมงเย็นถึงทุ่มกว่า เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วด้วยความเพลิดเพลิน ท่านอาจารย์กล่าวว่า

การสนทนาธรรมเป็นเรื่องบันทึก เบิกบานด้วยกุศลจิตที่ประกอบด้วยปัญญา ที่ได้เข้าใจความจริง ยิ่งเข้าใจมากขึ้น ก็ยิ่งบันทึกเบิกบานมากขึ้นเท่านั้น เมื่อ

เข้าใจธรรมบ้างแล้ว ก็เห็นพระมหากรุณาคุณของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทรงมอบมรดกธรรมไว้ให้พุทธบริษัท เพราะสามารถบันทึกเบิกบานในคำสอนของพระองค์ตลอดเวลาที่ได้ฟัง ได้พิจารณา ได้ไตร่ตรองให้เข้าใจมากขึ้นว่า ไม่มีเรา ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใด มีแต่ธรรมที่เกิดปรากฏเพราะเหตุปัจจัย แล้วก็ดับไป ไม่กลับมาอีกเลย แม้เพราะเหตุนี้ๆ พระองค์จึงทรงเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ขอนอบน้อมแด่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นด้วยเศียรเกล้า

กราบท่านอาจารย์ด้วยความเคารพ ที่ท่านนำคำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ท่านเข้าใจแล้วมาถ่ายทอดให้พวกเราฟังแล้วฟังอีก โดยไม่เบื่อหน่ายในความเบาปัญญาเลย

บ้านเทิงในธรรม ... ที่แม่กลอง

นี่ก็ถึงคำบรรยายตอนหนึ่งของท่านอาจารย์ว่า เมื่อเข้าใจธรรมแล้วจะไม่อยากไปไหนเพราะสามารถบ้านเทิงในธรรมได้ทุกแห่ง ทุกเวลาที่ได้ฟัง ได้พิจารณา ได้ไตร่ตรองแล้วเข้าใจขึ้นๆ เรียนให้ท่านทราบว่าย่เตี่ยวนี้ไม่ค่อยอยากไปไหน (จะแสดงว่าตัวเองเริ่มเข้าใจธรรมบ้างแล้ว) แต่พอไม่อยากจะไปไหน ก็ได้ไปติดๆ กัน คือเมื่ออาทิตย์ก่อนได้ไปสนทนาธรรมที่หัวหิน อาทิตย์นี้ (16 - 17 ก.ย. 57) ได้ไปที่แม่กลองมาริน่า รีสอร์ท แต่เมื่อได้รับเชิญก็ยินดีมากกว่าไม่ได้รับเชิญค่ะ แสดงว่าที่บอกว่าไม่อยากจะไปไหนเพราะเริ่มเข้าใจนั้น มีกำลังอ่อนกว่าการได้เห็น ได้พักผ่อนในสถานที่สวยงาม มีอาหารอร่อย และอบอุ่น ท่ามกลางกัลยาณมิตร โดยเฉพาะท่านอาจารย์ที่สามารถอธิบายธรรมให้เข้าไปอยู่ในใจได้นั้นทำให้บ้านเทิงอย่างยิ่งค่ะ

สังเกตดูจากสหายธรรมที่เริ่มเข้าใจธรรมบ้างแล้วว่า ทุกครั้งที่ได้พบสถานที่สงบ ร่มรื่นมีธรรมชาติสวยงาม เป็นป่าเขา ลำธาร แม่น้ำ น้ำตก ทะเล ก็ต้องการจัดสนทนาธรรมที่มีท่านอาจารย์เป็นประธานเสมอ แสดงว่าคงจะสามารถได้ฟังธรรมในสถานที่ ร่มรมย์เช่นนี้มาแล้วในอดีต คือในกาลาสุขุมมา บนสวรรค์ชั้นใดชั้นหนึ่งเป็นแน่ (คิดเอง ตามประสาคนรักตัวเอง) แต่อย่างไรก็ตามผู้จัดสนทนาธรรมตามสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะ

ในกรุงเทพหรือต่างจังหวัด ก็เพราะสถานที่เหล่านั้นมีบรรยากาศที่สงบ สวยงาม ร่มรื่น เหมาะกับการเรียนเชิญท่านอาจารย์ไปพักผ่อนและสนทนาธรรมทั้งสิ้น

การสนทนาธรรมในครั้งนี้ก็เหมือนกัน คุณเผ่าทิพย์ มอนแทนดอน เจ้าภาพได้เลือกสรรสถานที่ที่ไม่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทางจากกรุงเทพ และต้องสวยงามสงบ ร่มรื่น ทราบว่าได้เดินทางไปสำรวจแถวอัมพวา แม่กลอง หลายครั้งกับทีมงาน มีคุณเรวัตและคุณเดือนฉาย คำอำนวย (ชื่อและนามสกุลของท่านเป็นเหตุเป็นผลดีมาก คือ ถ้าไม่คำ เดือนก็จะไม่ฉาย ท่านทั้งสองนี้มีฉันทะในการทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เช่น เป็นผู้จัดการทัวร์ เป็นผู้บริหารสหายธรรมที่ป่วยไข้และพักฟื้น ฯลฯ ขออนุโมทนาค่ะ) เป็นต้น และคุณเผ่าทิพย์ได้ตัดสินใจเลือกแม่กลองมารีนาแห่งนี้ เพราะตรงตามสเปคมากที่สุด

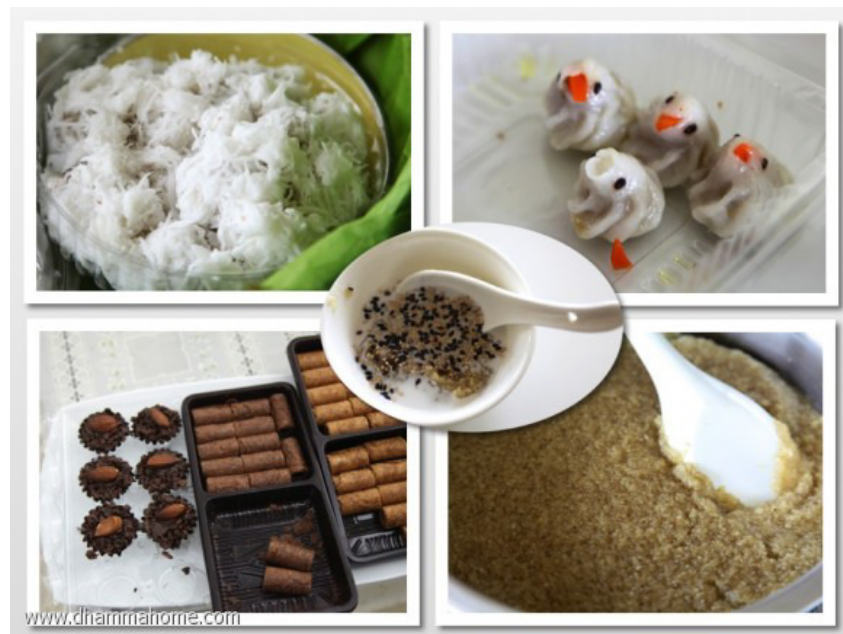

ออกเดินทางจากบ้านที่สายไหม ๗ โมงเช้า เพราะนัดกับอาจารย์ฉัตรชัย กิติพรชัย webmaster ของ www.dhammadhome.com ตอน ๘.๓๐ น. ไปถึงที่นัดหมายเกินเวลาไปเล็กน้อย หาอาจารย์ไม่พบ โทรศัพท์ตามตัว ปรากฏว่าท่านไปช่วยกวาดลานวัดระหว่างรอ คนฉลาดย่อมทำกุศลทุกประการที่มีโอกาส ขออนุโมทนาอีกเช่นกันค่ะ (เป็นคนฉลาดเหมือนกันหรือฉลาดกว่า ไม่ต้องออกแรง เพียงคอยดู คอยฟังว่าใครทำกุศลที่ไหน เมื่อไร เพื่อร่วมอนุโมทนาด้วย)

ออกเดินทางจากกรุงเทพแต่เช้า เพราะไปที่ไหนๆ ก็จะมีหลงทางเสมอ (เหมือนกำลังหลงอยู่ในสังสารวัฏ หาทางออกไม่ได้มานานแสนนาน) คุณวันชัย ภู่งาม น้องชายที่แสนดีส่งแผนที่มาให้ทาง line อีกครั้ง หลังจากได้รับจากคุณเผ่าแล้ว แต่เราทั้ง ๓ คนก็ดูแผนที่ไม่คล่อง ต้องหยุดถามเป็นระยะๆ ในที่สุดก็ถึงแม่กลอง มาริน่า เป็นกลุ่มที่ ๒ แพ้คุณพิมพ์พาที่มาจากท่าทางแค่นั้นยาแดงผ่าแปด เธอมาพร้อมกับขนมอร่อยหม้อใหญ่ ฝีมือพี่สาวคนโตเช่นเคย (ยังไม่อนุโมทนาคะ) และคนอื่นๆ ก็ตามมา จนถึงทานบติแม่กลอง คุณเจี๊ยะ รัชนิวรรณ บุญชู มาพร้อมคุณขจร นักประดิษฐ์ (ไม่ใช่นามสกุลนะคะ แต่ท่านชอบประดิษฐ์ของสวยงามมาให้ท่านอาจารย์เสมอ คราวนี้ก็ทำข้าวเกรียบปากหม้อเป็นนกตัวน้อยๆ) ท่านนำมะพร้าวอ่อนเป็นร้อยลูก และขนมต้มแสนอร่อยของแม่กลอง และยังมีปลาหมึกหลากหลายชนิด (ของใครนะ จำไม่ได้ แต่อร่อยมาก) คุณหอมทวีปและคุณพรทิพย์ ผูกจิตร มหาอุบาสิกอุบาสิกา ผู้นำในทานเช่นกัน นำเมี่ยงคำแสนอร่อย ฝีมือคุณหอมเอง มาร่วมเจริญกุศลด้วย คุณยุพินนำทองม้วนอินเดอร์ทที่ทำส่งออกอย่างเดียว ไม่ขายในเมืองไทย ต้องอาศัยเส้นคุณยุพินมาให้พวกเราชิมด้วย คุณนภา นางเอกของเรานำอาหารมาหลายอย่าง และทุกคนที่เจริญกุศลกันคนละอย่างสองอย่าง จารนัยไม่หมด ทานกุศลเหล่านี้ก็ทำให้เกิดปิติชุ่มชื่นใจในกุศลจิตที่เกิดขึ้น (อย่าลืมนะว่า ไม่ใช่ใคร เป็นธรรมอย่างหนึ่ง เกิดแล้วดับแล้ว เหลือแต่กุศลวิบากจิตที่จะให้ผลเมื่อมีปัจจัยที่เหมาะสม ดังนั้นถ้าลืมนึกใครไปบ้าง ก็อย่าโกรธกัน หรือถ้าโกรธแล้วก็เป็นธรรมอย่างหนึ่งเหมือนกัน โกรธเกิดแล้วดับแล้ว ห้ามไม่ได้ เพราะไม่ใช่ใครเช่นกัน) ถ้าที่ไหนไม่มีการให้ที่นั่นก็จะแห้งแล้ง ฝืดเคือง เหมือนล้อเกวียนไม่หยอดน้ำมัน (ไม่จำเป็นต้องให้สิ่งของ ให้อภัย ให้ความเมตตา ความกรุณา อย่างคุณนวลวรรณและน้องเพียวที่กรุณาบริการนวดถึงห้องเพื่อให้หายปวดเข้า ทั้งๆ ที่ท่านก็อ่อนเพลียจากการนวดท่านอาจารย์มาแล้ว หรือคุณสุภาพรรณ มาสาธิตท่าออกกำลังกายให้หายปวดเมื่อย และการให้ธรรมเป็นทานสูงสุด) จึงขออนุโมทนาในกุศลจิตของท่านค่ะ

หลังรับประทานอาหารกลางวัน และพักผ่อน ๑ ชั่วโมง ก็เริ่มสนทนาธรรมตอนบ่าย สอง คุณปริณญา สีดาโสมพาคุณเบญจมาศ ภรรยามาร่วมสนทนาด้วย คุณเบญจมาศ ได้พบท่านอาจารย์ที่บ้านคุณนภาที่ชะอำเมื่ออาทิตย์ก่อน เธอเล่าว่า ชอบสวดมนต์ และอธิษฐานเสมอว่าขอให้ปัญญา วันนี้ท่านอาจารย์เลยช่วยให้เธอเกิดปัญญาด้วยการให้โอกาสถามปัญหา เธอถามเรื่องจิต เจตสิก ท่านอาจารย์อธิบายละเอียดตั้งแต่คำว่า ธรรม อภิธรรม ปรมัตถธรรม จิต เจตสิกให้ฟังตามลำดับอย่างละเอียดด้วยตัวอย่างที่กำลังปรากฏในขณะนั้น ทำให้ผู้ที่เคยคิดว่าเข้าใจแล้วได้รู้ตัวว่า ยังไม่เข้าใจเท่าไร (ดีที่รู้

ได้เฉพาะตน ไม่ได้พูดออกไปให้คนอื่นรู้ด้วย และที่ยังอายไม่อยากให้คนอื่นรู้นั้นเพราะยังไม่เข้าใจว่า ไม่รู้จักเป็นธรรมอย่างหนึ่งเหมือนกัน) มีตัวอย่างหนึ่งที่ท่านอาจารย์ถามและคุณเบญจมาศตอบ น่าสนใจมาก (รายละเอียดน้องวันชัยคงจะถอดคำบรรยายมาแล้วใน “ณ กาลครั้งหนึ่ง... ที่แม่กลอง”) ขอสรุปคำถามตอบว่า

ท่านอาจารย์ถามว่า เย็น เป็นอะไร เย็นเป็นจิต คือ กายวิญญานที่รู้เย็นที่กระทบกาย เย็นสบาย สบายเป็นอะไร สบายเป็นเวทนาเจตสิกที่เกิดกับกุศลกายวิญญานที่

เป็นวิบากจิต ถ้าเย็นสบายดี ดี (ที่ว่าดี เพราะชอบ) จึงเป็นโลภมูลจิต เป็นอกุศล แล้ว
พระอรหันต์จะรู้สึกว่าย็นสบายดี ได้ไหม ไม่ได้ เพราะพระอรหันต์ไม่มีโลกเจตสิก เป็น
ต้น

จำธรรมได้นิดเดียวตามเคย ทั้งๆ ที่ท่านอาจารย์และคุณเบนถามตอบกัน
เกือบ ๓ ชั่วโมง แต่ท่านผู้อ่านไม่ต้องเสียดาย เพราะน้องวันชัยจะทำหน้าที่อย่างแข็ง
ขัน รายงานให้ทราบอย่างละเอียดต่อไป และทางมูลนิธิฯ ยังถ่ายวีดีโอเพื่อเผยแพร่ด้วย

กราบท่านอาจารย์ที่กรุณาบรรยายด้วยคำถาม คำตอบอย่างละเอียดตามลำดับ
ขออนุโมทนาคุณเบญจมาศ สำหรับคำถามและคำตอบที่แสดงความเป็นผู้ตรง เมื่อคิด
แล้วไม่รู้ก็บอกว่าไม่รู้ ทำให้พวกเราได้ยินคำอธิบายที่ละเอียดขึ้นๆ และอนุโมทนาคุณ
เผ่าทิพย์ มอนแทนดอน เจ้าภาพ ที่พิถีพิถันจัดการสนทนาธรรมครั้งนี้อย่างประณีต
สมบูรณ์แบบค่ะ

ขณะที่กุศลจิตเกิด โดยเฉพาะกุศลที่ประกอบด้วยปัญญา ที่ได้เข้าใจพระธรรม
เพิ่มขึ้นเป็นขณะที่มีค่าที่สุดในสังสารวัฏ เพราะจะทำให้หาทางออกจากสังสารวัฏ ที่หลง
มานานแสนนานได้

บันเทิงในธรรม...ที่ตลาดน้ำอัมพวา

เมื่อปลายวันพุธที่ 19 พ.ย. 57 ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ได้รับเชิญจาก ทพ.ยศยง ตั้งวิจิตฤกษ์ เจ้าของฐณิชาล รีสอร์ท อัมพวา ไปสนทนาธรรมที่ห้องประชุมของรีสอร์ท ริมคลองอัมพวา ท่านเจ้าภาพแจ้งมาว่า เชิญสมาชิกชมรมบ้านอัมมะ มศพ. ด้วย และห้องประชุมสามารถรับรองผู้ฟังได้ถึง 100 คน พวกเราจึงติดตามท่านอาจารย์ไปประมาณ 50 คน แน่นห้องประชุม มองไปทางไหนก็มีแต่หน้าคนคุ้นเคย รู้สึกเหมือนอยู่ในห้องประชุมของ มศพ. ได้ยินเสียงน้องที่นั่งข้างหลัง (หน้าไม่คุ้นเคย) คุณกันว่าวันนี้คนเยอะ เพราะท่านอาจารย์มีลูกศิษย์มาก ไม่เหมือนอาทิตย์ก่อนที่มีคน 10 กว่าคน หันไปคุยกับน้อง จึงทราบว่า น้องเป็นสมาชิกของการสนทนาธรรมที่นี่ ที่จะเชิญวิทยากรมาอาทิตย์ละครั้ง เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ท่านอาจารย์คงทราบแล้ว เพราะตอนแรกคิดเอาเองว่า คุณหมอคงเป็นลูกศิษย์ที่ฟังทางวิทยุ ท่านอาจารย์เคยพูดว่า ไม่ว่าจะเป็นที่ไหน ถ้าเขาเชิญก็ต้องไป เพราะแสดงว่าเขาอยากฟังเราพูดถึงเชิญมา และสำหรับเราผู้ฟัง ไม่ว่าท่านอาจารย์จะพูดที่ไหน กับใคร ก็พูดธรรม ถ้ามีโอกาสฟังด้วยดี จนสามารถเข้าใจขึ้นได้ว่า เดียวนี้เป็นธรรมอย่างไร ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ออกเดินทางไปกับน้องวันชัยและน้องโม้ย ถึงอัมพวา ก่อนใคร แวะไปดูสถานที่
 สันทนาการแล้วไปตลาดน้ำดำเนินสะดวก เพื่อรับประทานอาหารกลางวันริม
 คลอง วันนั้นอากาศกำลังสบาย ลมพัดเย็น น้ำในคลองก็ใสสะอาด ได้บรรยากาศดี
 เหมือนไปท่องเที่ยว ไม่ได้ไปนานนับสิบปี อะไรๆ ก็นานนับสิบปีทั้งนั้น ไม่น่าเชื่อเลย
 ว่า จะอยู่ในโลกมานานขนาดนี้แล้วจริงๆ แล้วชีวิตที่ผ่านมาทุกขณะก็เหมือนท่องเที่ยว
 นั้นแหละ เพียงแต่ว่าในความจำของเรา จำเป็นเรื่องราวว่ายังอยู่ที่เดิม บ้านเดิม จะ
 ท่องเที่ยวก็เมื่อไปต่างที่ ไม่จำเจออยู่ที่เดียว จากการศึกษาที่รู้ขึ้นฟังว่า แต่ละขณะไม่
 เหมือนเดิม เกิดดับสืบท่อมซ้ำกันด้วย เพียงแต่ยังไม่รู้จริงๆ อย่างนั้น เท่านั้นเอง

กลับมาที่รีสอร์ท ยังไม่ถึงเวลาสนทนาธรรม จึงเดินเล่นริมคลอง ผ่านร้านขายของชำที่มีลักษณะเหมือนร้านในตลาดร้อยปี ได้ยินเสียงท่านอาจารย์ในรายการแนวทางเจริญวิปัสสนาตอนเที่ยงครึ่ง ไม่แน่ใจว่าใช่หรือเปล่า จึงเดินเข้าไปฟังใกล้ๆ เจ้าของร้านสาวใหญ่หน้าหวานบอกว่า “ฟังอาจารย์สุจินต์” เรารู้สึกดีใจเหมือนพบญาติ เธอบอกว่าไม่เคยเห็นหน้าท่านเลยได้แต่ฟังทางวิทยุ เลยบอกว่าเดี๋ยวอาจารย์ก็มาพูดใกล้ ๆ นี่เอง เธอถามว่า อาจารย์กินเจหรือเปล่า จะฝากอาหารไปให้ เลยบอกว่า เดี่ยวท่านอาจารย์ก็มา เอาไปให้ท่านเองก็แล้วกัน เธอจึงได้พบหน้าท่านอาจารย์เป็นครั้งแรก แต่ไม่ได้ไปร่วมฟังธรรมด้วย เพราะอยู่คนเดียว ไม่มีใครเฝ้าร้าน (แสดงว่า ยังไม่เข้าใจธรรม จึงเห็นการเฝ้าร้านเพื่อขายของเลี้ยวซึ้นนั้นสำคัญกว่าการเข้าใจธรรม อันนี้คิดเองค่ะ เธออาจจะเข้าใจมากจนรู้ว่า ไม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำอะไรก็ล้วนแต่เป็นธรรมก็ได้)

ได้เวลาสนทนาธรรม ก็มีคำถามจากผู้ฟังที่นั่นหลายคำถาม ส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องที่ยังไม่มั่นคงในคำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงแสดงว่า “ทุกอย่างเป็นธรรมที่เป็นอนัตตา” ท่านอาจารย์ก็ตั้งต้นอธิบายตั้งแต่ธรรมคืออะไร อะไรเป็นธรรมบ้าง เราได้ยินมาบ่อยแล้ว แต่ก็ยังไม่เข้าใจ เพราะตอนฟังไม่ได้ฟังด้วยดี ที่ว่า เห็นเป็นเห็น ไม่ใช่เรานั้น ไม่ได้คิดตามไปด้วยว่า เห็นเป็นเห็นอย่างไร ไม่ใช่เราอย่างไร แต่เมื่อฟังหลาย ๆ ครั้ง ก็เริ่มคิดตามว่า เห็นคืออย่างนี้ คือรู้ทางตา ถ้าหลับตาก็ไม่มีเห็น เพิ่งเริ่มคิดตามค่ะ ยังไม่รู้อะไรมากไปกว่านี้ แต่ก็ดีใจที่เริ่มจะคิดตามบ้าง (ดีใจก็เป็นเครื่องเน้นซ้ำอีกแล้ว เพราะยังไม่รู้ว่าดีใจเป็นธรรม ไม่ใช่เราดีใจ)

เข้าใจแวบขึ้นมาว่า ที่ต้องกล่าวถึงเห็นบ่อยๆ ได้ยินบ่อยๆ ว่าเป็นธรรม ก็เพื่อให้พิจารณาเห็น ได้ยินที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้ให้เข้าใจว่า เป็นธรรมอย่างไร เข้าใจเพียงเล็กน้อยก็เกิดความบันเทิงในธรรมแล้วค่ะ กราบเท้าขอพระคุณท่านอาจารย์ที่เมตตาพร่ำสอนบ่อยๆ เนืองๆ อย่างไม่เบื่อหน่ายเลย ผู้ฟังอย่างเราฟังบ่อยก็ยังไม่รู้ แถมบางครั้งยังเบื่ออีกทั้งๆ ที่ยังไม่รู้ อย่างนี้เรียกว่า “โง่แล้วยังหยิ่ง” ไซ้ไหมคะ

จบการสนทนาธรรม คหบดีใหญ่เมืองแม่กลอง สมาชิกชมรมบ้านรั่มมะ ผู้มีศรัทธาในการฟังธรรมและทำทาน คุณประสาร – คุณรัชนีวรรณ บุญชู เชิญพวกเราทั้งหมด 50 คน รับประทานอาหารเย็นที่ร้านอาหารริมน้ำ จำชื่อร้านไม่ได้ค่ะ ท่านทั้งสองสั่งอาหารมากมายจนรับประทานไม่หมด บางคนต้องเอากลับบ้านอีก ขอขอบคุณและอนุโมทนาในกุศลจิตค่ะ

ครั้งหนึ่งในสังสารวัฏก็ผ่านไปอีกครั้งค่ะ ไม่เหลืออะไรเลย อาหารอร่อยอย่างไร
 บรรยากาสดี้อย่างไรก็ลืมหมดแล้ว เหลือแต่ความจำที่ไม่ใช่ของจริงที่ปรากฏแล้วผ่านไป
 แล้ว ขอขอบคุณน้องวันชัยและน้องโมยที่ชวนไปด้วย ทำให้ได้เข้าใจธรรมเพิ่มขึ้นอีกนิด
 หนึ่งค่ะ

บ้านเทิงในธรรม...ที่แม่สอด

วันที่ 25 -27 พ.ย. 57 ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และสมาชิกบ้านธัมมะ มศพ. ประมาณ 60 คน เดินทางทั้งทางเครื่องบิน รถทัวร์ และรถยนต์ส่วนตัว ไปมอบ ผ้าพันคอ 1,000 ผืน (ซึ่งทำด้วยมือโดยสมาชิกชมรมหลายท่าน เช่น คุณสุจิตต์ อึ้ง ภากรณ์ เป็นต้น และต่อมาคุณแก้วตา อเนกพุฒิ ได้ซื้อเครื่องจักรให้อาจารย์ธิดารัตน์ทำ อีกหลายร้อยผืน) และของใช้จำเป็นสำหรับทหารทั้ง 1,000 นาย เช่น เสื้อยืด ผ้าขนหนู ยารักษาโรค ฯลฯ โดยมีเจ้าภาพใหญ่ คือ คุณเบญจวรรณ รัตมีสุวรรณกุล และมีผู้ร่วม สมทบอีกหลายท่าน ซึ่งคุณเบญจวรรณมอบเงินเพิ่มรวมกับผู้ร่วมสมทบบริจาคให้ทหาร หน่วยเฉพาะกิจ อ.แม่สอด จำนวน 50,000 บาท ไว้ใช้ในคราวจำเป็น ขออนุโมทนาใน กุศลจิตของทุกท่าน

หลังพิธีมอบของใช้เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ทหารกลางแสงแดดกล้าแล้ว ท่านอาจารย์ก็มอบธรรมให้ทหารที่มาต้อนรับในห้องประชุม ท่านเริ่มต้นด้วยคำถามว่า ธรรมคืออะไร ฟังธรรมคือฟังอะไร และการฟังธรรมเป็นมงคลอย่างไร หลังจากนั้นท่าน พลเอกสพรั่ง กัลยาณมิตร ก็กล่าวถึงความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่รักษาอธิปไตยของชาติว่า ต้องเป็นคนดีและศึกษาพระธรรมด้วย ผลงานจึงจะสำเร็จด้วยดี โดยให้ติดตาม ฟังธรรมทางสถานวิทยุของทหารทั่วประเทศ ซึ่งท่านได้นำสื่อรายการธรรมของ มศพ. ซึ่ง

บรรยายโดยท่านอาจารย์ ฯ ไปออกอากาศทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ เพื่อให้คนทั้งประเทศได้เข้าใจธรรม สมกับมีนามสกุลเป็นมงคลว่า “กัลยาณมิตร” จริงๆ

เข้าพักผ่อนที่รีสอร์ท (จำชื่อไม่ได้เสียแล้ว สัญญาก็เป็นอนัตตาเหมือนกับสภาพธรรมอื่นๆ เช่นกัน บังคับให้จำหรือลืมก็ไม่ได้) ตอนเย็นไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหารสวยงามด้วยทิวทัศน์ของทิวเขาสีเขียวเข้ม เห็นพระอาทิตย์ตกสีแดงดวงโต พระจันทร์เสี้ยวขึ้น หมู่ดาวระยิบระยับเต็มฟ้า ลมพัดเย็นสบาย รับประทานอาหารอร่อย คุยถกคอกับสหายธรรม หัวเราะกันสนุกสนาน ไม่มีสักขณะที่จะระลึกได้ว่า ไม่ใช่เรา เป็นธรรม ที่เกิดเพียงชั่วขณะเดียว แล้วก็ดับไป ไม่กลับมาอีกเลยในสังสารวัฏ

วันรุ่งขึ้น คณะออกเดินทางแต่เช้าไป อ. ท่าสองยาง ซึ่งห่างจาก อ. แม่สอด ไป 84 กม. เป็นอำเภอชายแดนติดกับประเทศพม่า โดยมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นแบ่งแดนตามธรรมชาติ ระหว่างทางแวะที่บ่อน้ำร้อนแม่กาษา เพื่อแช่เท้าในน้ำอุ่น บรรยากาศก็ร่มรื่นดี นั่งแช่เท้ากันสบาย จนทหารมาบอกว่า เด็กนักเรียนที่โรงเรียนอยู่หู่จะคอยนาน จึงรีบไปที่โรงเรียน พบเด็กนักเรียนและคณะครูกลุ่มใหญ่ยืนคอยต้อนรับอยู่แล้ว นักเรียนเล็กๆ ยืนตากแดดหน้าแดง เห็นแล้วน่าสงสารจัง พวกเรามาแวะมาเพื่อมอบอุปกรณ์การศึกษาจำเป็นแก่เด็กนักเรียนที่มีตั้งแต่ชั้นอนุบาล จนถึงประถม จำนวน 250 คน โดยมีเจ้าภาพคนเดิมที่ไปซื้ออุปกรณ์การศึกษา ตามที่ทหารบอกว่า โรงเรียนขาดแคลนที่แม่คโคโร (เธอไม่รู้ล่วงหน้ามาก่อน จึงไม่ได้เตรียมตัวจากกรุงเทพฯ ไม่อย่างนั้นจะบริจาคมากกว่านี้) พร้อมมอบเงินสมทบทุนอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียนจำนวน 30,000 บาท ด้วย อนุโมทนาด้วยค่ะ (อีกแล้ว บุญกิริยาวัตถุนี้ ดีฉันถนัดมาก)

ถนนไป อ.ท่าสองยาง ดีมาก ทราบจากพลขับว่า เพิ่งสร้างเสร็จ เดิมเป็นลูกรัง
ขรุขระ รถต้องวิ่งขึ้นภูเขาที่ไม่สูงมากนัก คดเคี้ยวพอประมาณ แต่สวยงามด้วยเขา
หินปูนและป่าไม้ที่ยังอุดมสมบูรณ์ ผ่านศูนย์อพยพของผู้ลี้ภัยจากการสู้รบชาวกระเหร
ี่ยงหลายหมื่นคน บางคนบอกว่าถึงแสนคน เมื่อเข้าที่พัก รับประทานอาหารกลางวัน
แล้ว ในตอนบ่ายบางกลุ่มก็สนทนารธรรมกับท่านอาจารย์และทหารบางท่านที่รีสอร์ทที่
พัก บางกลุ่มก็ไปชมถ้ำแม่อุสุ ซึ่งเพิ่งเปิดให้เข้าชมประจำปีเมื่อต้นเดือน พ.ย. นี้เอง
เนื่องจากในหน้าฝน น้ำขึ้นสูงท่วมปากถ้ำ พวกเราเป็นคณะใหญ่คณะแรกที่เข้าชม
มัคคุเทศก์เด็กกระเหรี่ยงพาเข้าชม แม่ตอนนี้น้ำที่ปากถ้ำก็ยังสูงประมาณ 20 ซม. ต้อง
ถอดรองเท้าลุยน้ำเข้าไปในถ้ำ ซึ่งมี 3 ห้องใหญ่ เดินลุยน้ำไปแล้วต้องใส่รองเท้า เพราะ

พื้นเป็นหินและป็นสูงชันเรื่อย ๆ แต่ก็ไม่น่าลำบากอะไร ได้เดินดูทุกถ้ำ มีหินงอกหินย้อยสวยงามตามจินตนาการที่วิปาสสิ เห็นหินเป็นสิงโตบ้าง เป็นแม่แบกลูกไว้ในตะกร้าด้านหลังบ้าง ตามแต่ไกด์จะบอก แม้รู้อย่างนี้ก็ยังเพลิดเพลินที่จะเที่ยวดู เที่ยวชม เพราะคิดว่าถ้ามาเองเพื่อดูถ้ำก็คงไม่มา เดินชมจนคนเร่งว่า หมดเวลาแล้ว จึงพากันออกไป พบว่ายิ่งเย็นน้ำยิ่งเขียว เดินลำบาก แต่ทุกคนก็ปลอดภัย เพราะมีทหารหลายคนช่วยกันดูแลอย่างดี ออกจากถ้ำไปชมแม่น้ำเมย ช่วงที่เป็นเมืองท่าเก่า ที่กำลังจะบูรณะให้เห็นความเป็นเมืองท่าเก่าในสมัยก่อน ที่มีซากกำแพงเมือง 3 ชั้น ในพื้นที่ 350 ไร่ พวกเราเดินชมโดยมีผู้นำชุมชนที่ดำเนินการฟื้นฟูเมืองเก่าเป็นผู้บรรยาย แปลกใจที่เห็นทหารพรานยืนถือปืนคุ้มกันอยู่ใกล้ ๆ ทราบว่าเพราะเป็นชายแดนที่อาจมีต่างชาติมาทำอันตรายได้ แต่มองดูแล้ว ทางฝั่งพม่าก็เงียบสงบ เห็นหลังคาหมู่บ้านที่สร้างใหญ่โต ทราบว่าเป็นของรัฐบาลนอร์เวย์ที่สร้างไว้รองรับผู้อพยพลี้ภัยการสู้รบชาวกระเหรี่ยงที่จะถูกส่งกลับไปในอนาคตอันใกล้ ซึ่งเป็นชาวดีของประเทศไทยที่ไม่ต้องแบกภาระดูแลผู้อพยพเหล่านี้ แต่ทหารเล่าว่า ผู้อพยพส่วนใหญ่ไม่อยากกลับประเทศ อยู่เมืองไทยสบายกว่า เพราะอยู่ในการดูแลขององค์การสหประชาชาติ ไม่ต้องลำบากทำมาหากิน และประเทศไทยก็เจริญ มี 3G 4G กลับไปพม่าไม่เจริญเท่า

กลับจากทัศนศึกษามาถึงรีสอร์ทที่พัก ได้ร่วมสนทนาธรรมต่อ เพราะท่านอาจารย์ยังสนทนาไม่จบ ท่านให้อาสนายทหาร 6 ท่านให้ซักถามเต็มที่ จนเกือบ 6 โมงเย็นก็ยังไม่เลิก ทหารต้องมาบอกว่า ต้องจัดโต๊ะสำหรับอาหารเย็น จึงได้จบการสนทนาธรรม เราแค่มาร่วมฟังตอนใกล้จบ ยังเหนื่อยและหิว อยากให้จบไวๆ แต่ท่านอาจารย์พูดคนเดียวมากกว่า 3 ชั่วโมง ยังไม่มีท่าทางเหนื่อยล้าแต่อย่างใด ขออนุโมทนาท่านอาจารย์ที่ทำประโยชน์แก่ผู้ที่มีโอกาสได้ยินได้ฟังพระธรรม ให้เขาได้เข้าใจธรรม เพื่อเป็นอุปนิสัยให้เข้าใจยิ่งขึ้นเมื่อฟังต่อไป

หลังอาหารค่ำ มีการสังสรรค์ระหว่างสมาชิกทั้งทหารที่มาต้อนรับและพลเรือน โดยการร้องเพลง สนุกสนาน น่าน้ำเพลิดเพลินติดช้องอยู่กันต่อไปในสังสารวัฏเช่นนี้ ยังไม่เห็นโทษภัยของการติดช้องจริง ๆ เลย ไม่รู้จักว่า ควรสละ ละคลายความติดช้องอย่างไร ก็สนุกดีออก ถ้าไม่สนุกชิ ไม่น่าน้ำเพลิดเพลินชิ อาหารไม่อร่อยชิ กลิ่นไม่หอมชิ ที่นอนห้องน้ำไม่สะอาดชิ น้ำอุ่นไม่มีชิ อย่างนี้ต้องจัดการให้สะอาด สวยงาม ให้ถูกใจโลกะ ไม่อย่างนั้นก็มีเรื่องแน่นอน ก็ยังห่างไกลจากการเข้าใจธรรมว่า เป็นธรรม ไม่ใช่เรา ยิ่งกว่าฟ้ากับน้ำ

วันสุดท้ายออกเดินทางจาก อ. ท่าสองยางแต่เช้าเพื่อไปที่ อ. แม่สอด ไปไหว้พระพุทธรูปแกะสลักหินอ่อนที่ซื้อจากร่างกึ่ง ประเทศพม่า ในราคา 800 รูปี ที่วัดดอนแก้ว (มีพระพุทธรูปที่แกะสลักพร้อมกัน 3 องค์ อีก 2 องค์อยู่ที่ประเทศอินเดีย และปากีสถาน) ออกจากวัดแล้วไปอีกวัดหนึ่ง คือ วัดไทยวัฒนาราม ที่ประดิษฐานพระหามุณีจำลองมาจากประเทศพม่า ที่นี้มีผู้ใหญ่บ้านมาต้อนรับแข็งขัน นำพวกเราไปไหว้พระประธานในโบสถ์ และพบเจ้าอาวาสเพื่อประพรมน้ำมนต์และรับแจกสร้อยลูกประคำไม้จันทน์หอม หลายท่านลังเลไม่กล้ารับ เพราะไม่ทราบว่า จะนำไปทำอะไร ไปเรียนถามท่านอาจารย์ ท่านบอกว่า เราเป็นแขก เขาให้เพื่อต้อนรับแขก เป็นสิ่งที่เขาคิดว่าดี ก็รับ

ซิคะ เพื่อรักษาไมตรี ทำให้นึกถึงเรื่องของพระโพธิสัตว์กับพระเทวทัตในชาติหนึ่งที่ทั้งสองท่านเกิดเป็นเศรษฐี ครั้งหนึ่งท่านพระเทวทัตล้มละลาย พระโพธิสัตว์ได้ให้ทรัพย์ครั้งหนึ่งเพื่อช่วยเหลือจนตั้งตัวเป็นเศรษฐีได้อีกครั้ง ต่อมาเมื่อพระโพธิสัตว์ยากจนลงได้พาครอบครัวไปหาท่านพระเทวทัต แต่ท่านพระเทวทัตให้เพียงข้าว 4 ทะนาน แล้วได้ออกจากเรือนไป พระโพธิสัตว์ก็รับเอาข้าวนั้นมา เพราะไม่อยากเป็นฝ่ายตัดไมตรี ท่านอาจารย์ทำให้ดูเป็นตัวอย่างของการรักษาไมตรี เพื่อพวกเราจะได้ปฏิบัติตามสมควรแก่กรรมต่อไป

ไปตลาดริมเมย เทียวเดินชมสินค้า ดูแล้วไม่มีอะไรน่าสนใจ ก็พากันขึ้นรถไปรับประทานอาหารกลางวันที่ร้าน ข้าวเม่า ข้าวฟ่าง ที่มีบรรยากาศร่มรื่นด้วยต้นไม้ใหญ่และสระน้ำ น่าดูน่าชมตั้งแต่ห้องน้ำ ห้องอาหาร ที่นำต้นไม้ใหญ่รูปทรงต่างๆ มีทำเป็นเสาและตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ประดับที่สวยงาม อาหารก็อร่อย มีเนื้อคุณภาพดี มอนแทนดอน เป็นเจ้าภาพ เพราะเธอมาที่นี่เป็นประจำ และเห็นสมควรให้ท่านอาจารย์และคณะได้รับประทานอาหารในสถานที่ที่น่ารื่นรมย์เช่นนี้ ขอบคุณและอนุโมทนาในกุศลจิตที่วิจิตรนี้ค่ะ

รับประทานอาหารกลางวันแล้ว ก็เข้าไปเมียวดี ผังพม่า ชมวัดเจติยทอง วัดพม่า ที่มีเจติยทาสีทองหลายองค์ และแต่ละทิศก็มีพระพุทธรูปจำลองจากพระพุทธรูปสำคัญของพม่ามาประดิษฐานไว้ด้วย อากาศที่เมียวดีร้อนมาก แดดจ้ามโหฬารมิตรภาพไทย – พม่าเท่านั้น อุณหภูมิก็แตกต่างกันมาก จากวัดไปชมตลาดเมียวดี ยิ่งไม่น่าสนใจกว่าตลาดริมเมยเสียอีก จึงพากันกลับประเทศไทย พอได้ข่าวว่า เครื่องบินดีเลย์จาก 5 โมงเย็น เป็น 1 ทุ่ม จึงพากันไปดื่มกาแฟ และสนทนาธรรมที่ร้านกาแฟ ท่านอาจารย์ติดใจเรื่องท่านพระอุปัชฌาย์ในวัดดอนแก้วที่เป็นที่นับถือของชาวพม่าและคนเมืองเหนือว่ามีประวัติความเป็นมาอย่างไร รศ.สงบ เชื้อทอง วิทยาการของ มศพ. จึงเล่าให้ฟังคร่าวๆ ตามที่ทราบว่าเป็นพระอรหันต์ ผู้ถึงพร้อมด้วยปฏิสัมภิทา สามารถแสดงฤทธิ์ได้ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช (หลังพุทธปรินิพพาน 200 กว่าปี) พระองค์ได้นิมนต์ให้มาอารักขาพิธีเฉลิมฉลองพระมหาสถูป 84,000 องค์ ที่พระองค์ให้สร้างไว้ทั่วชมพูทวีปเป็นเวลา 7 ปี 7 เดือน 7 วัน จากการทำลายของพระยามาราทิราช

หลังจากนั้นก็สนทนาเรื่องพระเจ้าอโศกมหาราช และการทำสังคายนาทั้ง 5 ครั้ง แต่ครั้งมีสิ่งใดเป็นสาเหตุ และใครเป็นประธานในการสังคายนา ใครเป็นผู้ให้ข้อมูล ใครเป็นผู้อุปถัมภ์ สนทนากันจนถึงเกือบ 5 โมงเย็น ก็เดินทางไปสนามบิน เจ้าหน้าที่จัดให้นั่งคอยในห้องประชุมที่ติดแอร์เย็นฉ่ำ ท่านอาจารย์จึงสนทนาต่อจนถึงเวลาขึ้นเครื่อง เวลาของท่านมีประโยชน์จริง ๆ ไม่เคยปล่อยเวลาให้ผ่านไปเฉย ๆ โดยไม่พูดธรรมเลย

ท่านเป็นแบบอย่างของผู้ที่เกิดมาเพื่อศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาจริงๆ กราบ
อนุโมทนาค่ะ

ด้วยบารมีของท่านอาจารย์และท่านพลเอก สพร้ง กัลยาณมิตร ที่เคยรับราชการ
อยู่ในพื้นที่ ท่านเคยเป็นแม่ทัพภาค 3 และเป็นอดีตรองปลัดกระทรวงกลาโหม จึงได้รับ
การต้อนรับและดูแลอย่างดีเยี่ยมจากทหารที่เคยเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้พวกเรา
ได้รับความสะดวกสบาย และได้รับเกียรติยศร่วมกับท่านด้วย ขอกราบขอบพระคุณ
และอนุโมทนาค่ะ (มีคำว่าอนุโมทนา บ่อยไปหน่อยนะค่ะ แต่คิดอย่างนั้นจริงๆ)

บันฑิตในธรรม...ที่ รพ. มหาราชนครเชียงใหม่

เมื่อวันที่ 2 – 3 ธ.ค. 57 คณะแพทยศาสตร์ ม. เชียงใหม่ ชมรมสารธรรมล้านนา และชมรมบ้านธัมมะ มศพ. เชียงใหม่ ได้เรียนเชิญท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และคณะวิทยากรไปร่วมสนทนาธรรมที่ตึกสงฆ์อาพาธ มีรายการสนทนาธรรม ตลอดเวลาตั้งแต่ลงจากเครื่องบินไปจนถึงเครื่องกลับ ตอนแรกคิดว่าจะไม่ไป เพราะ รู้สึกเหนื่อยที่ไม่มีเวลาพักผ่อนและท่องเที่ยวเลย (ความจริงคนที่ไม่ได้พัก คือ ท่านอาจารย์ เราแค่ฟังเฉยๆ บางครั้งก็งีบหลับบ้าง ยังรู้สึกเหนื่อยล้าวงหน้าขนาดนี้ แสดงว่า กิเลสมากขนาดไหน) แต่ด้วยความอนุเคราะห์และเกื้อกูลของกัปตันเกื้อกูล (สมชื่อ) และคุณอ้อม สวณี แสนทอง ภรรยา ที่จัดหาตัวเครื่องบินราคาประหยัดให้ จึงได้ร่วมเดินทางไปด้วย และได้รับประโยชน์มาก เพราะได้ร่วมเจริญกุศลหลายอย่างเกือบ ตลอดเวลา โดยไม่ได้คาดคิดมาก่อน ขอบพระคุณท่านทั้งสองที่อนุเคราะห์ ทำให้ได้ร่วมเดินทางมาฟังธรรม เมื่อตั้งใจฟังด้วยดีทำให้เข้าใจขึ้นจนรู้ได้ถึงความหมายของคำว่า “บันฑิตในธรรม” จริง ๆ เพราะความบันฑิตนั้นดื่มด่ำประทับใจว่าการได้เที่ยวชม สถานที่สวยงามต่างๆ ที่เห็นแล้วก็ลืมนและสะสมความดีชั่งอยากเห็น อยากเที่ยว เพิ่มขึ้นอีก แม้ฟังธรรมแล้วก็ลืมนเหมือนกัน แต่ก็สะสมความเข้าใจอยู่ในจิต เป็นปัจจัยให้ความเข้าใจนั้นเกิดในขณะจิตต่อ ๆ ไป

เมื่อพร้อมกันที่สนามบิณฑบาตบิณฑบาตเช้า บริษัทนกแอร์ก็จัดโต๊ะสำหรับผู้โดยสาร
ร่วมเขียนคำถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จ ท่านอาจารย์จึงนำพวกเรา
เขียนคำถวายพระพรบนใบโพธิ์และนำไปหย่อนที่บอร์ตเป็นกลุ่มแรก รู้สึกเป็นมงคลอย่าง
ยิ่งที่ได้ทำสิ่งที่สมควรแก่พระราชผู้ประเสริฐ ผู้ทรงทศพิธราชธรรมเช่นนี้ ขอให้พระองค์
ทรงมีพระชมมายืนยาว พระสุขภาพพลามิแข็งแรงด้วยเทอญ

เครื่องบินก็ช้ากว่ากำหนดอีกเช่นเคย กว่าจะถึงเชียงใหม่ก็เที่ยงกว่า มีสมาชิก
ชมรมบ้านธัมมะมารอรับท่านอาจารย์หลายท่าน มีอาหารโดยความอนุเคราะห์ของท่าน
พลเอก สพร้ง กัลยาณมิตร ที่แม้จะไม่ได้ร่วมเดินทางไปด้วย ก็ประสานงานให้ทหารได้

เจริญกุลโดยนำรถตู้มารับท่านอาจารย์ 2 คัน รถพาพวกเราไปรับประทานอาหารกลางวันในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีคุณหมอดลยา ชมรมसारธรรมล้านนา เป็นเจ้าภาพ (ซึ่งตัดหน้าเจ้าภาพ คือ ชมรมบ้านธัมมะ เชียงใหม่) รับประทานอาหารกลางวันเสร็จ ก็ถึงเวลาสนทนาธรรมช่วงแรก เวลาบ่ายสองโมงตรง ที่บริเวณใกล้เคียงคือ ที่ห้องประชุม ตึกสงฆ์อาพาธ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนคร เชียงใหม่

ห้องประชุมที่จัดไว้สำหรับการนั่งสมาธินั้นปูพรมสวยงาม มีโต๊ะหมู่บูชาที่ประดิษฐานพระพุทธรูปองค์ใหญ่ และหุ่นขี้ผึ้งของพระสงฆ์ ทราบจากการชี้แจงของการผู้จัดว่า การจัดบรรยายธรรมครั้งนี้ต่างจากครั้งก่อนๆ เพราะไม่มีการปฏิบัติ เป็นการบรรยายธรรมล้วนๆ แล้วบอกชื่อวิทยากรในคราวต่อไปอีกหลายท่าน ฟังชื่อแล้วก็แปลกใจ เพราะคิดเอาเองว่าเป็นผู้จัดได้ติดตามฟังธรรมของท่านอาจารย์ทางสถานีวิทยุหรือโทรทัศน์มาก่อน มีข้อสงสัยจึงได้เรียนเชิญท่านอาจารย์มาสนทนาธรรมที่นี่ แต่ไม่เป็นไร ท่านอาจารย์สามารถบรรยายธรรมกับทุกคนที่สนใจฟังได้อยู่แล้ว แม้จะมีพื้นฐานทางธรรมต่างกันอย่างไรก็ตาม

สำหรับเราเองเมื่อตั้งใจฟังด้วยดี ก็เข้าใจเพิ่มขึ้นว่า ธรรมคือสิ่งที่มีจริงที่ปรากฏแต่ละขณะ เป็นแต่ละหนึ่ง จึงเห็นความเกิดขึ้นและดับไป ถ้ายังรวมกันเป็นหนึ่งสิ่งใดเป็นคน เป็นสัตว์ สิ่งของ เมื่อนั้นยังไม่ใช่ธรรมที่มีจริงแต่ละหนึ่ง ฟังธรรม คือ ฟังสิ่งที่มีจริงที่กำลังปรากฏ ไม่ว่าจะเป็นเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส คิดนึก หรือสี เสียง กลิ่น รส เย็นร้อน อ่อนแข็ง ตึงไหว เรื่องราวที่คิดนึก ให้เข้าใจว่าเป็นธรรม ไม่ใช่เรา เห็นเป็นเห็น ไม่ใช่เราเห็น หรือเห็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด เห็นเพียงเห็น แล้วก็ดับไป พิจารณาธรรม คือ พิจารณาเห็น ได้ยิน เป็นต้นว่าเป็นธรรมอย่างไร และเมื่อระลึกรู้ลักษณะของสภาพธรรมที่กำลังปรากฏบ่อย ๆ เนือง ๆ ก็จะประจักษ์แจ้งลักษณะของสภาพธรรมตามที่ได้ศึกษามานั่นเอง

ท่านอาจารย์บอกว่า ธรรมลึกซึ้งมาก ผู้ที่คิดว่า พุทธแต่เรื่องตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ซ้ำๆ กัน พุทธเหมือนเดิม รู้แล้ว ไม่ต้องฟังอีกแล้ว ผู้นั้นประมาทพระปัญญาของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะต้องฟังด้วยดี ฟังธรรม คือ ฟังสิ่งที่มีจริงที่กำลังปรากฏ ไม่ใช่ฟังชื่อ หรือเรื่องราว แต่ขณะฟังนั้นพิจารณาสิ่งที่มีจริงที่กำลังปรากฏด้วย จนกว่าจะรู้แจ้งจริง ๆ ว่า เห็นเป็นเห็น เห็นเป็นธรรม เห็นไม่ใช่เป็นเรา เมื่อนั้นจึงจะชื่อว่า เริ่มเข้าใจขึ้น แต่ก็ยังไม่เข้าใจแล้ว จะเข้าใจแล้วเมื่อรู้แจ้งนามธรรมและรูปธรรมทั้งหมดว่าเป็นธรรม ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคลจริง ๆ รู้แจ้งอริยสัจธรรมตามลำดับ จนหมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ หมดกิจที่ควรทำแล้ว คือขัดเกลากิเลสหมดแล้ว

มีผู้เรียนท่านอาจารย์ว่า ฟังวันนี้แล้วเข้าใจขึ้นว่า เห็นเป็นธรรม แม้ว่าจะฟังมาหลายครั้งแล้วก็ตาม ท่านบอกว่า ธรรมลึกซึ้งอย่างนี้ ต้องฟังแล้วฟังอีก ฟังครั้งแรกอาจจะไม่รู้เรื่องเลย ฟังต่อไป พิจารณาส่งที่ได้ยินได้ฟังด้วย พิจารณาส่งที่กำลังปรากฏด้วย จนเมื่อฟังไปอีกก็จะเริ่มเข้าใจขึ้นทีละเล็กทีละน้อย

สนทนาธรรมจบตอนสี่โมงเย็น ท่านอาจารย์และคณะแวะไปเยี่ยมคุณโจ น.ต. จรรย์ปานราช ที่ป่วยเป็นโรค ALS ที่โรงพยาบาลประสาท เราเคยไปเยี่ยมคุณโจเมื่อไม่นานมานี้ ตอนนั้นเพิ่งผ่าตัดหน้าท้องเพื่อป้อนอาหาร และยังสื่อสารด้วยการเขียนหนังสือได้ แต่ตอนนี้กล้ามเนื้ออ่อนแรงเพิ่มขึ้นจนหายใจเองไม่ได้ ต้องเจาะคอ และเขียนหนังสือไม่ได้แล้ว คุณฝน ภรรยาที่ดูแลอย่างใกล้ชิด ได้ทำตารางตัวพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ให้คุณโจชี้ แล้วนำมาผสมคำ เพื่อติดต่อสื่อสารกัน เมื่อท่านอาจารย์ไปถึงห้องผู้ป่วย คุณโจและคุณฝนคอยต้อนรับท่านอาจารย์ด้วยสีหน้าดีใจ ท่านอาจารย์ยืนคุยธรรมอยู่ข้างเตียงให้กำลังใจอยู่นาน หลายครั้งที่ทำให้คุณโจและพวกเราที่ได้ยินเกิดปีติจนน้ำตาไหลตามไปด้วย (จะเอามาเล่า ก็ลืมไปแล้วค่ะ) ท่านถามคุณโจว่า “มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งเมื่อไร” คุณโจชี้ตัวอักษรได้ความว่า “ทุกเวลาเมื่อระลึกได้” ท่านกล่าว

ว่า คุณใจเป็นตัวอย่างของคนที่เข้าใจพระธรรม ไม่ว่าจะเจ็บป่วยอย่างไร ความเข้าใจนั้นก็ไม่ได้หายไปไหน ยังคงอยู่ในจิต

กลับไปพักที่โรงแรมคันธารี พักได้ครู่หนึ่งก็ได้เวลาไปร่วมสวดอภิธรรมศพคุณแม่แสงจันทร์ อินทรนันท์ คุณแม่ของน้องตุ๋น ฐิภา อินทรนันท์ นักร้องเสียงทอง สมาชิกบัส 4 ที่ไปอินเดียด้วยกัน งานกุศลนี้เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจมาก่อน จึงไม่ได้เตรียมชุดดำไปร่วมงาน ใส่สีทึม ๆ ที่ใส่ไป มีคุณน้อย พัทธนารี คุณแอ้ว ฟองจันทร์ คุณขจีรัตน์ และอาจารย์สงบ 5 คน เป็นตัวแทนบัส 4 ไปร่วมงานน้องตุ๋น ขอแสดงความเสียใจกับน้องตุ๋นอีกครั้งที่สูญเสียคุณแม่วัย 88 อย่างกะทันหัน

วันรุ่งขึ้น สนทนาธรรม ณ สถานที่เดิม ตั้งแต่ 9 โมงเช้า จนถึง 11 โมงกว่า รับประทานอาหารกลางวันที่หน้าห้องประชุมเลย ไม่ต้องเดินทางไปไหน รับประทานเสร็จก็เริ่มสนทนาเวลาบ่ายโมงตรง จบการสนทนาเวลาบ่ายสามโมงตรง เสร็จแล้วท่านอาจารย์ก็ไปเยี่ยมคุณใจอีกครั้ง สนทนาธรรมจนได้เวลาเดินทางไปสนามบิน เมื่อถึงสนามบินเช็คอินเรียบร้อยแล้ว เข้าไปห้องรับรอง มีสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ เชียงใหม่ ตามมาส่งอีกจำนวนหนึ่ง ท่านอาจารย์สนทนาธรรมอีกรอบจนได้เวลาขึ้นเครื่องที่ดีเลย์อีกตามเคย ได้นั่งติดกับท่านอาจารย์ ไม่กล้าสนทนากับท่านอีก เพราะเห็นท่านหลับตาอยู่แล้วท่านคงเหนื่อยมาก ควรจะคิดพิจารณาธรรมเองบ้าง ไม่ใช่คอยจะถามตลอดเวลา

กราบขอบพระคุณและอนุโมทนาท่านอาจารย์ที่ทำให้เห็นว่า การใช้เวลาอย่าง
คุ้มค่า มีประโยชน์กับคนอื่นนั้นเป็นอย่างไร ขอบคุณสมาชิกชมรมบ้านธัมมะ เชียงใหม่ที่
ดูแลพวกเราอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกสาว บุญยวีร์ รัชนี้ ที่คอยรับส่งและจัดการทุก
อย่างให้จนเรียบร้อยค่ะ